

Östgotaspel

Östergötlands Spelmansförbund
www.ostgotaspel.se

Styrelsens ordförande:
Isabell Svärdmalm
ordforande@ostgotaspel.se

Nr 2, juni 2015
årgång 15

Ansvarig utgivare:
Isabell Svärdmalm

Redaktion: Barbro Wijma
redaktor@ostgotaspel.se

Håkan Wasén, Katarina Hammarström

Innehåll

ÖSF NYTT: Styrelse, Nytt från årsmötet och arkivet	2
ÖSF NYTT: Vår nya ordförande presenterar sig	3-4
”Källan i Slaka” att köpa	4
Spela tagelfritt	4
Ett år på Malungs folkhögskola	5-6
Numrets låt: Allra högst...	6
Kommande evenemang	7
Kalendarium	8

Att lära sig spela handlar mycket om att lyssna och ha roligt...
Miranda Gustavsson, Malungs folkhögskola
Foto: Jörgen Bergström

STYRELSE FÖR ÖSTERGÖTLANDS SPELMANSFÖRBUND

Ordförande: Isabell Svärdmalm, tel.011-319876, 0730-541193, ordforande@ostgotaspel.se

Sekreterare: Barbro Wijma, tel. 013-162212, sekreterare@ostgotaspel.se

Kassör: Mats Ekman, tel. 013-152336, kassor@ostgotaspel.se

Ledamöter: Bent Hansen, Marie Andersson,

Suppleanter: Staffan Lensell, Torgny Lundberg, Håkan Wasén.

ÖVRIGA FUNKTIONÄRER bl.a.:

Spelledare: Isabell Svärdmalm, 011-319876, spelledare@ostgotaspel.se

Medlemsärenden: Ingrid Ährlin, tel 0707-740665, medlem@ostgotaspel.se

Arkiv, notbibliotek, försäljning: Hans Norberg, tel. 013-52536, hansnobe@passagen.se

Hemsidesansvarig: Staffan Lensell, webb@ostgotaspel.se

Östgotaspels redaktion: B. Wijma, redaktor@ostgotaspel.se, K. Hammarström, kaham@telia.com, H. Wasén, hakan.wasen@outlook.com

ÖSF NYTT: Vad bestämdes på årsmötet?

Den nya styrelsens sammansättning syns i rutan ovan!

Funktionärer till viktiga poster (utöver vad som syns i rutan ovan) utsågs också:

Revisorer: Lisa Hellsten och Lennart Andersson

Revisorssuppleant: Roine Wetterström

Valberedning: Jan Andersson, sammankallande, Rune Person, Ebba Hellsten

Representanter i stämmokommittén: Lisa Hellsten, Bengt Tillman

Medlemsavgiften är oförändrad; för ordinarie medlem 215 kr, för pensionär 150 kr och för ungdom upp tom 24 år 110 kr.

Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Styrelsen fick i uppdrag att utarbeta riktlinjer för försäljning av noter med mera från ÖSF:s lager, med t.ex. ”rea” eller paketpris för köp av vissa nothäften/böcker.

Tack till avgående ordförande

Årsmötet uttalade sitt stora och varma tack till Toste Länne som framgångsrikt lett spelmansförbundets arbete som ordförande under åren 2007 - 2014.

Från vårt arkiv:

Vår medlem i Norrköping, Ove Arfwedsson har skickat in 10 låtar (egna kompositioner) till arkivet. De finns nu tillgängliga på arkivets hemsida för att ladda hem. Ove är medlem i gruppen Folklekarne i Norrköping, och bland noterna finns då följaktligen 'Folklekarsnoa' som även är inspelad på gruppens CD Livslust. För övrigt schottis, polskor och fler låtar, också för dans. Materialet finns på arkivets hemsida: www.ostgotaspelarkiv.se. Det går också att kontakta Hans Norberg på tel. 070-3742584 så kan man få låtutskrifterna sig tillskickade utan kostnad.

ÖSF – NYTT: Ordförande har ordet!

Hej Alla Musikanter!

Här kommer några ord från er nya ordförande! För dig som möjligen undrar vem jag är, följer här en liten uppdatering:

Jag blev medlem i Spelmansförbundet i slutet på 70-talet. ... gick s.k. stegutbildning på Mem. En musik-och dansutbildning uppdelad på flera helger under flera terminer. ÖSF och dåvarande Ungdomsringen samarbetade.

Bertil Johansson och Miriam Berger var ledare för oss musikanter. På Mem mötte jag också bröderna Hellström för första gången.

Blev sen själv ledare för samma utbildning efter att (*tillsammans med Tina Ragnar, Kisa*) vara de första östgötar som gick ”Jonny-kursen” på Malungs Folkhögskola.

Mina första spelmanstoner tog jag (*tillsammans med tvillingsyrran Helen*) som 15-årig spelman till Hemgårdens Folkdanslag i Norrköping. Numera ”dyker” jag upp där när det är dags att öva inför midsommar.

Till Nordlek 1994 i Linköping bildades Klintetten, Jag var en av ”de utvalda”; det var dragspelare Stefan Öberg, som fick den delikata uppgiften att samla ett spelgäng för att vara husband under den festivalen.

Oj, vad länge vi har spelat med varann! Som tur är har vi förnygrat gruppen med några av ”våra barn”.

För 4-5 år sedan efterträdde jag Eric Hammarström som spelledare. Det är en rolig uppgift tycker jag! Alltid inspirerande att leda så många spelmän i Allspelet på Linköpingsstämman. Min uppgift är också att ge förslag till ”Numrets låt”. Du läsare får gärna komma med förslag!

För ett år sedan valdes jag in som ledamot i styrelsen. Då hade jag också arbetat som valberedare under flertalet år.

Och NU har jag alltså tackat ja till att efterträda Toste, som ordförande!

Jag ser det som en STOR utmaning. Vad vill jag som ordförande?

Det absolut viktigaste måste vara att få Spelmansförbundet attraktivt för yngre musikanter! Vi äldre har en massa erfarenhet att dela med oss av.

ÖSF/spelmansrörelsen, liksom många liknande föreningar (*t.ex. folkdanslag*), har svårt att få ungdomar som medlemmar. Varför? För mycket utbud? I Östergötland har vi många folkmusikspelande barn och ungdomar. Det visar inte minst Folkmusiklägret på Östgötagården, Rimforsa, varje sommar. Men var tar de vägen sedan?

De flesta kommer från Linköping med omnejd, och tillhör redan något av spelmanlagen på Kulturskolan. Även i Norrköping och Motala finns det en folkmusikgrupp på Kulturskolan. Kanske ungdomarna tycker att det räcker?

Fr o m i år har vi **ungdomsrepresentanten** Torgny Lundberg som suppleant i styrelsen. Hör av er till honom (*eller någon annan i styrelsen*) om du som ungdom vill framföra idéer och synpunkter! (*Nya styrelsen presenteras på annan plats i tidningen*).

Notprojektet ”Anders Larssons notbok” startades före min tid i styrelsen.

Styrelsemedlemmen Bent Hansen ”förvandlar” nästan oläsliga noter till nytryck. För hand! Det ni! Målsättningen är att boken ska vara färdig till sommaren 2016. Här hoppas vi på ett samarbete med Östra Ryds Hembygdsförening i samband med utgivningen.

Allspelsnoterna på hemsidan. Många spelmän läser inte noter, utan skulle vilja lära låtarna på gehör istället. En kommande uppgift för styrelsen att ta itu med.

Snart står **Spelmansommaren** för dörren!

ÖSF – NYTT: Ordförande har ordet! Forts:

Efter en mycket kylslagen majmånad väntar vi väl alla på varmare och mer spelvänligt väder. Spelmansträffarna/stämmorna väntar på Oss, på Dej och Mej!

Jag åker gärna på de mindre stämmorna. En favorit har blivit Brevens Bruk första lördagen i augusti. En underbar bruksmiljö att spela i. Här kan du bl.a. vara med i allspel med 2 låtar vardera från medarrangerande Örebro/Sörmland och Östergötland.

Förra året åkte jag för första gången till Kleven. Hela Vättern att spela för! Och ett dig-

nande knytkalashbord!

Vår traditionella Linköpingsstämma i augusti är ett måste för mig! Har nog inte missat någon gång sen jag fick följa med Norrköpingsspelmännen Bengt Stenqvist och Gunnar Bergström dit i slutet på 70-talet. Vill du vara med och spela från scenen i år? Hör av dig till mig!

Har du synpunkter/ideér/ris & ros – ring eller mejla! Kontaktuppgifter på första sidan. Trevlig Spelmanssommars – Vi ses!

Isabell Svärdmalm

Källan i Slaka till salu! Medlemspris 170:-, övriga 200:-, frakt 75:-
<http://ostgotaspel.se/butik.php> Eller kontakta Hans Norberg, se sida 2.

Stefan kan spela tagelfritt

Hur spelar man fiol? Jo med stråke och möjligen med lite knäppningar med fingrarna på strängarna.

Vad är det som gör att det låter när man använder stråke? Taglet!

Nej det kanske inte spelmannen Stefan Losjö från Linköping, numera student vid universitetet i Umeå, riktigt är beredd att hålla med om.

Vid sidan av spelningar numera i ”Fårfiolerna” i Umeå återvänder han vid högtidliga tillfällen till Linköping för att spela med ”Pöjka från slätta” alias ”Slaka swingers”, ja ett kärt barn som Bonnkapälle, bildat 1860 har många namn. Ett sådant tillfälle var senast SOF, studentorkesterfestivalen i Linköping i maj.

En fiol kan ha svårt att hävda sig i ”Kapälle” och oftast förvandlas fiolen under en speldag från instrument till brasved.

Men Stefan Losjö kom dock ett trendbrott. Den skall låta och vara välstämd även om man spelat så taglet på stråket försvunnit.

Hur kan det vara möjligt? Jo så mycket harts fastnar på stråken så det låter ändå.

Så mitt under ”Kapälle´s” muller på SOF bjöd han Östgotaspels öra på välstämda fioltoner.

Att hans klädsel aldrig skulle kunna passa i en konsert med andra fioler är en annan sak, bara spelglädjen finns.

Text och foto: Håkan Wasén

Ett år på Malungs Folkhögskola – något för en pensionär?

Under det läsår som gått fick jag hastigt och lustigt möjlighet att följa fiolkursen i folkmusik på Malungs folkhögskola. Kursen var inte full och fast jag inte kunde vara där mer än ca 3 av 4 kursveckor, blev jag antagen.

Skall jag klara av det? För mycket nybörjare? För gammal?

Under de första månaderna frågade jag mig ofta vad jag gett mig in på. Undervisningen skedde i storgrupp om 16 personer och jag satt där tillsammans med en hel rad musikbegåvade ungdomar som hade 10 års fiolträning i Kulturskolans regi. Blixtnabbt tog de ut låtarna vi skulle lära oss på gehör och sedan ville de till råga på allt både dra upp tempot och få lära sig stämmor. Även om jag spelat på gehör under några år tog allt en evinnerlig tid för mig. Och stressen blev stor... Skulle jag överhuvud taget kunna klara av kursen?

Men även den senfärdige kan lära sig om än till ett mycket högre pris av träning. Så det blev min modell. Efter ett långt arbetsliv hade jag förstås fördel av att jag var van att arbeta timmar i sträck och hade tränat min koncentrationsförmåga. Här hade många av mina unga kurskompisar större svårigheter än jag. Som en av våra lärare Jonny Soling brukade säga: ”Om man börjar spela fiol som vuxen kan man dra

nytta av andra färdigheter än just fiolspel vilka livet fått en att träna upp.”

Ju längre läsåret fortskred desto lättare fick jag att hänga med och till min stora förtjusning märkte även ungdomarna att mitt spel förbättrades.

Ett annorlunda Luciatåg...

Teknik som verktyg

Man kunde tro att kursen bara skulle innehålla låtar. Men nej, där var fysisk träning varje dag (nästan) för att förhindra skador, och teknikövningar i mängder. Om jag nu skulle spela igenom dem alla skulle det ta mig 1/2 - 1 dag... För varje övning finns minst ett uttalat syfte, som t.ex. att stärka lillfingeret i vänsterhanden eller att öva tonstart eller snabbspel eller omärkligare strängväxlingar. Så hur roligt det än var att spela låtar insåg jag efter en tid att teknikövningarna skulle prioriteras för att spelet skulle få en chans att förbättras.

Spel till dans - en speciell teknik

En stor del av kursens inriktning handlade om att träna att spela till dans. Vi hade också dansundervisning och danskvällar i egen regi där vi dansade till varandras spel och sång eller trall. Hur får man rätt sväng och rytm? Hur dansar folk om jag spelar si eller så? Hur skall jag spela för att få dansarna att dansa just så som jag i detta ögonblick vill? Folkmusik som en bruksvara...

”Folkisandan”

Jag visste inte så mycket i praktiken om vad folkhögskolor står för men blev rejält tagen av hur ideologin praktiserades: Alla sorters grupper skulle vara blandade, elitänkande fanns inte, alla aktiviteter var öppna för alla intresserade, ingen skulle behöva känna sig utesluten, man uppmanades visa omtanke om varandra och gjorde det. Detta skapade en fantastiskt varm och läkande miljö för alla de studenter som sökt sig dit och som hade sår i själen.

Skratt och kramar

Aldrig tidigare i livet har jag så ofta skrattat så hejdlöst åt så lite och aldrig heller har jag kramats så mycket bara över glädjen att möta någon annan. Det kändes som att leva i en glad och hyggligt välfungerande jättefamilj på så där 50 personer...

Att leva i en litet samhälle

Malungs TV kom till vår julkonsert och filmade den för att lägga ut under julhelgen. När vi sedan kom in i någon affär eller till badhuset, kände

folk igen oss och sa: ”Jag såg er på TV härom-

dagen.” Något man inte är van vid... Vi blev också indragna i samhällets aktiviteter och ombads spela vid olika tillställningar som t.ex. när Malung hälsade sin Stina Nilsson välkommen tillbaka och offentligt gratulerade henne till VM-silvren på skidor. Så Folkhögskolan var en tydlig del i samhällslivet.

Det går att spela på många sätt

Till kursen kom en rad olika gästlärare, vilka alla hade sin egen spelstil och ville lära ut just sin teknik för att spela så som de ville att musiken skulle låta. Till att börja med var detta väldigt frustrerande, eftersom man just tränat in ett visst sätt att hålla fiol och stråke, när nästa lärare kom och tyckte man skulle göra ungefär tvärtom. Tills fram emot slutet av vårterminen när det äntligen spred sig en insikt över kursdeltagarna: Det finns så många olika sätt att spela fiol, och de flesta sätt kan man få att fungera bra - om man tränar på att spela just så.

Text: Barbro Wijma

Foto: Klaas Wijma

Numrets låt: Allra högst...

Ringlek med uppbudning, SF 3 sid 311

12. Allra högst

Ydre, uppt Drake (Wallman 41)

Allra högst uppå himlens fäste sitter solen med sitt sken
Alla stjärnor och planeter tyckes du mig vara en
När jag dig i handen tar äc'cke du mitt rosenblad
När jag vaknar jag dig saknar, tyckes mig en flicka ha.

Gosse lilla uti döden är icke du min trogna vän
Jag har vist dig så stor heder, visa du mig trohet än
Ingen må inbilla sig till att skilja dig från mig
Förr än döden, som gör öden, skiljer alla visserlig.

Låten föreslagen av Marie Länne Persson och finns i boken ”Källan i Slaka”; se annons sida 4.

Kommande evenemang – ett axplock

Slakastämman

2015-09-05 10:30 - ca 17:00

10:30 - 11.30 Spelstuga med SHE (Sabina Henriksson, Eva Blomqvist Bjärnberg, Helén Ingvarsdotter)

12.00 Friluftsgudstjänst i folkton, musik David Siljat

14.00 Slaka Ljugarbänk - om bilder i ballader

15.30 Folkmusikgudstjänst "Herr Thöres döttrar" i kyrkan

Allspel - buskspel - balladdans - källvandring och spel vid källan

Med reservation för ändringar. Programmet uppdateras på slakamusiken.wordpress.com och

Krysanderstämman

2015-08-22 13.00 Spelmansstämma i Hembygdsgården Ask-Ekebyborna med efterföljande kräftskiva.

13.00-16.00 Spel med Peter Berry som musikalisk ledare. Kaffeservering. Lotterier

17.00 Kräftskiva. Du kan köpa dig en tallrik läckerheter om du anmäler dig till Kent-Willy 070-5743905.

Spelmansstämma i gränstrakter med Magnus Gustafsson Anders Svensson

Lördagen 4 juli
i Kleven strax norr Gränna

Program

13.00 - 16.00 Låtkurs
Magnus Gustafsson och Anders Svensson lär ut sina allra bästa låtar
Kursavgift: 150:-
Anmälan via www.vff.nu eller 036-34 21 02 Bilda

17.00 Knytkalas på gemensamt bord

19.15 Konsert Magnus Gustafsson och Anders Svensson

20.00 Logdans startar med allspel

20.30 Logdans (Dansspel efter lista)

Boende

Tälta på tomten, sova på logen. Getingaryds camping har stugor. (Gångavstånd) Tel 0390-210 15

Vägbeskrivning

Kör av motorvägen vid Gränna. Kör gamla riksettan ca 9 km norrut. Sväng av höger strax efter Getingaryds camping. Kör upp backe. till Klevens loge och du är framme. Kommer du norr ifrån kör du av avfarten Vida Vättern och kör söder ut och svänger av vänster strax innan Getingaryds camping

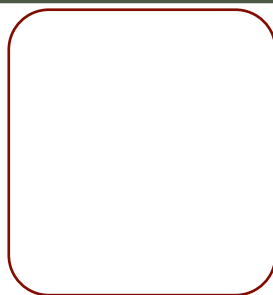
Har du frågor ring 0390-21070 el 070-277 47 48

Samarr: Vätterbygdens folkmusikförening, Smålands spelmannsförbund, Östergötlands spelmannsförbund, Holavedens spelmän och Studieförbundet Bilda Sydöst

ÖSTGÖTASPEL

2015 nr 2

KALENDARIUM

(Östergötland, Södermanland**, Småland***)

Folkmusikcaféer FiL*

2015-09-02 19.00

2015-10-07 19.00

2015-11-04 19.00

2015-12-02 19.00

Hemslöjden, Läroverksg. 7,
Linköping. Efter en timmes
vistuga är det dans och fika!

Konserter FiL*

Program ännu ej klart, följ an-
nonser på FiL:s hemsida!

**Spelstämma i Ringa-
rum**

2015-06-14 13.00

Hembygdsberget

Julitastämman

2015-06-20 11.00

**Spelmansstämman i
Glasriket, Nybro**

2015-06-27 13.00 ***

**Spelmansstämman i
gränstrakter**

2015-07-07 14.00

Låtkurs, knytkalas, logdans i
Kleven. Se annons s. 7.

**Korrö Folkmusikfes-
tival**

2015-07-20 - 26 ***

Zornmärkesuppspelningar

2015-07-20 - 24

Korröfestivalen, Småland***

**Spelmansstämma i
Brevens Bruk**

2015-08-01 14.00

Inform: www.olfm.se

Krysannderstämman

2015-08-22 13.00

Ask-Ekebyborna hembygds-
gård, se s. 7

Linköpingsstämman

2015-08-28 - 30

En spelmansstämma där busk-
spelet och dansen sätts i fokus!
Hit åker man inte för att nöta
byxbaken på konserter utan för
att spela, dansa och sjunga
själv. Se hemsida
<http://www.linkopingsstamman.se>

Slakastämman

2015-09-05 10.30 - 17.00

Låtkurs, buskspel, dans, kon-
sert. Se sida 7

**Södermanlands spel-
mansförbund 90 år!**

**Jubileumsfest med Pelle
Forstävling**

201-09-05 15.00 Världhuset,

Malmköping. Se hemsida**

eller annons i Spelmannen

**Folkmusikfestivalen
i Linköping**

2015-10-09 - 10-10

Program ännu ej klart, se

<http://festival.folkmusik.nu>

**Se också SSR:s som-
markalendarium:**

<http://www.spelmansforbund.se/index.php/8-info/33-sommarkalendariet>

eller i Spelmannen!

*<http://www.folkmusik.nu>

**www.sormlandsspel.se

***<http://smalandsspelmansforbund.se/>

Redaktionen välkomnar bidrag både i text och bildform! När sommarens stämmor drar igång eller du har en egen spelträff och tar fina eller roliga bilder - fundera på om Östgötaspel kan få sprida bilder och/eller berättelser om dina upplevelser! Manusstopp för nästa nummer är 30.8!